

راه پیش روی مجمع (کنفدراسیون) صنعت ایران

به مناسبت مجمع عمومی مورخ بیست و هشتم بهمن ماه ۱۳۸۳

محسن خلیلی

۱۳۸۳/۱۱/۲۸

مجمع (کنفدراسیون) صنعت ایران

با تقدیم خوش آمد و احترام به اعضاء کنفدراسیون و همکاران ارجمند:

راه پیش روی مجمع (کنفدراسیون) صنعت ایران را

به مناسبت مجمع عمومی مورخ بیست و هشتم بهمن ماه ۱۳۸۳ به عرض می رسانم.

هفت سال پیش در روز دهم تیر ماه ۱۳۷۶ اولین همایش بزرگ صنعت در استادیوم دوازده هزار نفری آزادی با شرکت همه صنعتگران کشور به منظور اعلام سپاس و قدردانی از کوشش ها و خدمات رئیس جمهور و وزیر صنایع وقت جناب آقای هاشمی رفسنجانی و جناب آقای مهندس نعمت زاده با شکوه و افتخار تمام برگزار شد و در آن روز تاریخی موجودیت مجمع صنعت ایران اعلام و روز دهم تیر ماه از طرف صنعتگران کشور به عنوان روز صنعت نام گذاری ، که قطع نامه ما صنعتگران در آن روز به شرح زیر بود :

قطعنامه همایش بزرگ صنعت برگزار شده در دهم تیر ماه ۱۳۷۶

در استادیوم دوازده هزار نفری آزادی

ما صنعتگران ، ایران در این روز تاریخی با ارج نهادن به کوشش های خستگی ناپذیر و مدبرانه دولت و مقامات عالی کشور به خصوص وزارت صنایع و تک تک مدیران و کارکنان صنعت در راه اعتلاء صنعت از حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای خاتمی رئیس جمهور منتخب مردم می خواهیم ما را در راه تحقق خواسته های بخش صنعت به شرح آتی یاری دهند .

۱. قوانین مناسب برای تشویق بیشتر مردم در امر سرمایه گذاری های صنعتی و تأیید نقش

کارآفرینان صنعتی وضع شود و قوانین و مقررات مربوط به بخش صنعت تثبیت گردد .

۲. نقش بخش خصوصی در اقتصاد کشور تبیین و اعتلاء یابد .

۳. سیاست های مالیاتی به نفع توسعه صنعتی کشور اصلاح شود و نظام پولی و بانکی و

بیمه ای برای ایجاد تحرک در بخش صنعت مورد بازبینی قرار گیرد.

۴. تشکل های صنفی - صنعتی برای ایفاء نقش موثر در حیات صنعتی کشور مورد تأیید و حمایت قرار گیرد.

۵. برای حل مشکل اشتغال جوانان سیستم های خود اشتغالی با چتر حمایتی لازم با همکاری بخش خصوصی تدوین شود.

۶. قوانین مشوق توسعه صادرات صنعتی وضع و تثبیت گردد.

۷. برای پی ریزی اقتصادی مدرن و صنعتی استفاده از علوم و تکنولوژی و ظرفیت های بالقوه منابع انسانی مورد توجه جدی و تشویق قرار گیرد.

۸. نهاد مردمی مجمع صنعت ایران که منشور آن با همکاری کلیه تشکلهای حرفه ای - صنفی - صنعتی موجود در کشور تدوین و به امضاء رسیده است مورد حمایت قانونی قرار گیرد.

روند تاریخی و انجام ماموریت بخش صنعت ایران و تحقق رسالتی که زمان و مکان بر عهده بخش صنعت گذاشته و عنایت به اولویت های اقتصادی کشور در سطح کلان، منتهی به تاسیس قانونی کنفدراسیون صنعت ایران به شرح آتی گردید.

چهار سال قبل پیشگامان صنعت در ایران طی بر گزارى مجمع مؤسس ۱۳۷۹/۱۶/۱۶ اقدام به تشکیل کنفدراسیون صنعت ایران نمودند که تحت عنوان مجمع صنعت ایران به تاریخ ۱۳۸۰/۱۷/۲۴ در وزارت کشور به ثبت رسیده است و امروز دومین مجمع عمومی آن برگزار میگردد.

تهیه و تصویب اساسنامه کنفدراسیون ملهم از قطعنامه مورخ ۱۳۷۶/۴/۱۰ به شرح مقدمه آتی و ثبت قانونی این نهاد صنعتی بر پایه پروانه قانونی مورخ ۱۳۸۰/۷/۲۴ وزارت کشور عملی

گردید .

مقدمه

به منظور ارتقاء نقش و مقام صنعت در جامعه و اشاعه درک مسائل آن و با توجه به :
- اهمیت نقش شکل های صنعتی - علمی - حرفه ای و صنفی در شکل گیری هدفها ،

سیاستها و برنامه های توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی کشور .

- شناخت نیازها و مسائل مشترک شکل های صنعتی - علمی - حرفه ای و صنفی .

ضرورت برقراری تبادل نظر و ارتباط نزدیک بین شکل ها با هدف همسویی و همفکری و

موثر نمودن نقش آنها در شکل دهی سیاست ها و برنامه های توسعه اقتصادی .

کنفدراسیون صنعت ایران با هدف ، سیاستها و خط مشی ها و ارکان مندرج در اساسنامه

تشکیل می شود .

در گزارش عملکرد مجمع ملاحظه می فرمایید که به جدی ترین صورت ممکن تمامی هشت

هدف قطعنامه مورخ ۱۳۷۶/۴/۱۲ و اهداف هفتگانه اساسنامه مد نظر قرار گرفته و به

شایسته ترین صورت ممکن در انجام اقدامات پژوهشی و کارشناسی و تهیه مقالات چاپ شده

با تیراژ بالا و توزیع آن در همایش ها و مشارکت بسیار جدی در روزهای صنعت و برگزاری آن

اقدام گردیده است .

استراتژی های توسعه صنعتی

کنفدراسیون با معرفی و تدوین سیاست ها و استراتژی های توسعه اقتصادی تلاش می نماید سرمایه، تجربه و امکانات علمی، فنی و تکنولوژیکی صدها هزار صنعتگر و تولید کننده را در اختیار جامعه و دولت گذارد. در همه کشورها مداومترین و مطمئن ترین پایه اشتغال مولد را صنعت ایجاد کرده است. کنفدراسیون صنعت ایران با برقراری ارتباط ارگانیک و دائمی با دولت، یار دولت و وزارتخانه های ذیربط در پاسخگویی به نیازهای مردم می باشد.

ضرورت توجه به صنعت و انجام برنامه ریزی های اساسی برخاسته از الزامات بخش صنعت در چارچوب نیازهای اقتصادی - اجتماعی جامعه متحول و پویای ما و جمعیت جوان و دانش آموخته کشور و اقتصاد مطرح شده و سلطه خود را گسترش می دهد.

تجربه مشارکت در مذاکرات شورای برنامه ریزی به من آموخت که امروز و در زمان حکومت جناب آقای خاتمی بین وزراء، مقامات عالی دولت و بخش خصوصی ایران تفاهم و درک متقابل وجود دارد و اعتقاد کهن اینجانب که مفاهمه دولت و بخش خصوصی، اقتصادساز و تحول آفرین می باشد در حال تحقق است.

یکی از اهداف شورای برنامه ریزی صنعتی برنامه سوم: ارتقاء سطح فعالیت وزارتخانه های صنعتی - بازرگانی و محدود کردن آنها به هدف یابی، سیاست گذاری، ارشاد و متقابل دادن نقش تعیین کننده همکاری به انجمن ها و تشکل های تخصصی و صنفی بوده است.

به هنگام تدوین برنامه سوم در شورای برنامه ریزی وزارت صنایع که اینجانب افتخار نمایندگی اتاق ایران را طی جلسات یکساله در شورا داشتم، تعاملات و تبادل نظر و ارائه طرح های وسیع تهیه شده در انجمن مدیران صنایع از سوی اینجانب و سایر همکاران و تشکل های دیگر،

مقدمه تبادل نظر با جناب آقای مهندس جهانگیری در مقام وزارت معادن روز را فراهم نمود .
این آشنایی و تعامل پس از تشکیل وزارت صنایع و معادن کنونی با ابتکار جناب آقای مهندس
جهانگیری در مقام وزارت جدید ، منتهی به تشکیل شورای مشورتی بخش خصوصی (که اکثر
عضو کنفدراسیون صنایع می باشند) به شرح آتی گردید .

معرفی شورای مشورتی بخش خصوصی وزیر صنایع و معادن و شرحی مختصر از فعالیت های آن

شورای مشورتی بخش خصوصی وزیر محترم صنایع و معادن با حضور ۱۶ تن از افراد مجرب و
صاحب نظران بخش غیردولتی صنعت و معدن کشور و به ریاست جناب آقای مهندس حبیبی
مشاور محترم مقام عالی وزارت در تاریخ ۸۱/۵/۹ تشکیل گردید . هدف از تشکیل شورای
مشورتی چنانکه در حکم وزیر محترم صنایع و معادن نیز ذکر شده است حضور " دوسنان
فرهیخته و صاحب نظران بصیر در امر صنعت و معدن و مهندسی نوین در فرایند نظام تصمیم
سازی و تصمیم گیری " جهت تحقق اهدافی همچون

" افزایش سریع سهم صنایع و معادن در تولید ناخالص داخلی و ایجاد فرصت های شغلی و
رقابت پذیری در چرخه جهانی " می باشد . تحقق این اهداف بر اساس آیین نامه مصوب شورا
از طریق اظهار نظر درباره لوایح و طرح های قانونی در حال تصویب و قوانین و مقررات مرتبط
با صنایع و معادن و ارائه پیشنهادها در تنقیح، تنظیم و اصلاح آنها ، اظهار نظر درباره مشکلات
حاد و عوامل بازدارنده موردی فراروی صنایع و معادن و ارائه راه کارهای مناسب جهت رفع
آنها، نقد و اعلام نظر در خصوص موضوعاتی که حسب مورد توسط وزیر صنایع و معادن و
معاونان ایشان ارجاع می شود ، اعمال می گردد .

بر اساس این اهداف شورای مشورتی از بدو تاسیس تا کنون به طور مرتب به صورت هر دو
هفته یکبار در قالب جلسات رسمی (چهل و دو جلسه) و به صورت هفتگی در قالب جلسات

اعضاء محترم هیات رئیسه (حدود هفتاد جلسه) در موضوعات مختلف تشکیل گردیده که

برخی از مهمترین موضوعات این جلسات به شرح ذیل می باشد:

- بررسی تاثیر ثابت بودن قیمت ارز بر صادرات صنعتی و معدنی و جمعبندی و ارائه هم نظری.

- بررسی طرح استراتژی توسعه صنعتی.

- بررسی نقش قاچاق کالا در تخریب اقتصاد ملی به عنوان یکی از موانع تولید و سرمایه گذاری.

- لایحه نظام صنفی کشور.

- لایحه تجدید ارزیابی دارایی ها.

- لایحه تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور.

- طرح جایگزینی خودروهای فرسوده.

- همفکری، ارائه طریق و همکاری جهت برگزاری روز صنعت و معدن.

- بررسی اهداف و سیاست های برنامه چهارم توسعه.

- بررسی روان سازی و تعامل بهینه نهادهای حاکمیتی و تاثیر آن بر تولید ناخالص ملی.

- بررسی عوامل موثر در تعیین کاهش نرخ بهره.

- بررسی اهم موانع و مشکلات بنگاههای تولیدی.

- بحث و بررسی راجع به خصوصی سازی، اقدامات انجام شده، موانع و راه کارها.

- بحث و بررسی راجع به صادرات و واردات کالاهای صنعتی و معدنی در طی سالهای اخیر.

- بررسی آزادسازی نرخ ارز و تاثیر آن بر سرمایه گذاری صنعتی.

- بررسی تاثیر سیاست های ارزی بر تولیدات داخلی و سرمایه گذاری ها.

• بررسی هزینه انرژی برق ، در بخش صنعت .

از این میان ، نظرات شورا در موضوعات ذیل جهت اعضای محترم هیات دولت ، معاونان محترم وزارت صنایع و معادن و سایر سطوح تصمیم گیری ارسال شده است .

" تاثیر ثابت بودن نرخ ارز بر صادرات صنعتی و معدن " ، ارسال از سوی وزیر صنایع و معادن جهت اعضاء محترم شورای اقتصاد و کلیه معاونان محترم وزارتخانه .

- " نقش قاچاق کالا در تخریب اقتصاد ملی و یکی از موانع تولید و سرمایه گذاری " ارسالی از سوی وزیر محترم صنایع و معادن جهت معاونان محترم این وزارتخانه و از طریق مدیر کل محترم امور اقتصادی این وزارت به ستاد مبارزه با قاچاق کالا .

- " بازنگری و متوازن سازی تعرفه ها " ارسالی از سوی وزیر محترم صنایع و معادن جهت اعضاء محترم شورای اقتصاد و کلیه معاونین این وزارتخانه .

- " بررسی عوامل موثر در تعیین کاهش نرخ بهره " ارسال شده از سوی وزیر محترم صنایع و معادن به معاون محترم این وزارتخانه .

- " شاخص های ارزیابی پویایی و پیشرفت واحدهای صنعتی " ارسال شده جهت معاونت محترم تولید .

- ارائه اظهار نظر در مورد لوایح و طرح های مختلف صنعتی و معدنی مطرح در صحن یا کمیسیون های مجلس محترم شورای اسلامی به معاون محترم حقوقی و امور مجلس وزارت صنایع و معادن .

در طی این مدت اکثر اعضاء محترم شورای مشورتی از طریق حضور فعال در جلسات و ارسال مقالات ، گزارش ها و تحلیل های ارزشمند این شورا را در پیمودن مسیر طی شده تاکنون و

اتخاذ تصمیم مناسب یاری نموده اند که حجم این گزارش ها بالغ بر چند هزار صفحه می باشد...

ایجاد شورای مشورتی ضمن آنکه امکانی را فراهم آورده است تا صاحب نظران و دست اندرکاران بخش خصوصی که بعضا هدایت تشکل های فراگیری را به عهده دارند به تبادل نظر و همفکری با یکدیگر پرداخته که این خود از سویی انسجام و هماهنگی بیشتر این نهادهای مدنی را به دنبال خواهد داشت ، از سوی دیگر سبب نزدیکی و تفاهم و درک عمیق مجموعه، دولت و تشکل های غیردولتی از یکدیگر می گردد .

توسعه منابع انسانی تشکل های صنعتی عضو کنفدراسیون صنعت ایران

رشد و پیشرفت اقتصادی اجتماعی و اعتلای فرهنگ مشارکت در جوامع صنعتی مستلزم بسترسازی و شکل گیری و ایجاد تشکل های مستقل و نیز ظرفیت سازی و توانمندسازی تشکل های موجود است.

اهمیت تاثیر تشکل های داوطلب مستقل و توانمند در پیشرفت اهداف صنعتی و رشد و توسعه، از طریق پیوستگی و کارآمدی، التزام داوطلبانه در تشکل ها و ابتکار و استقلال و پویایی اثبات می شود.

متأسفانه در کشور ما که بیش از ۴۰۰۰ سازمان غیردولتی در عرصه های مختلف به ثبت رسیده اند، تشکل های صنفی و صنعتی با ادبیات تشکل گرایی و سازوکارهای پیگیری اهداف و مأموریت های مربوط آشنا نبوده و از کارآمدی و تاثیر گذاری لازم برخوردار نیستند.

توانمندسازی تشکل های صنفی- صنعتی موجود در بخش خصوصی می تواند به قدرت مذاکره و تعامل با دولت و سایر بخشهای جامعه بیانجامد به نحوی که تشکل های صنفی در مقام همراهان اصلی توسعه صنعتی و اقتصادی قرار گیرند.

می دانیم که فرایند تولید امروز از مدیران پرسنل موظف و به طور کلی از نیروی کار به عنوان منابع انسانی یاد می کند. این تعبیر از آن جهت است که منابع انسانی به عنوان نیروی مولد و خلاق می تواند از انچنان اثربخشی و کارایی برخوردار باشد که منجر به ارزش افزوده و افزایش منابع در امر تولید و یا ارائه خدمات باشد.

توسعه منابع انسانی در شکل های صنعتی - صنعتی به معنای آموزش، پرورش و نوآوری و ایجاد خلاقیت در نیروی انسانی است که به توانمندسازی، قابلیت، مهارت، خلاقیت و همسویی و هم افزایی مدیران، دبیران، اعضای هیات مدیره، پرسنل و نیروهای دواطلب شکل ها می انجامد.

اعمال طرح توانمندسازی شکل های صنعتی با اهداف ظرفیت سازی، توسعه و کارآمدی و تاثیرگذاری در پیشبرد سیاستهای صنعتی در مسیر راهبردهای آتی در رشد خلاق بخش خصوصی و ارتقاء درآمد ملی موثر خواهد بود :

- آسیب شناسی شکل های صنعتی - صنعتی در جمهوری اسلامی ایران

- تدوین سازوکارهای جمعی و سازماندهی مجدد شکل های صنعتی - صنعتی

- نیازسنجی آموزشی و اعمال آموزش

- توسعه منابع انسانی و تعالی سازمانی

امید است طرح پیشاهنگ آن که در حال تکمیل و پیاده سازی در بزرگترین شکل عضو کنفدراسیون صنعت ایران است به نحوی به نتیجه برسد که تعمیم آن در سایر شکل های همکار تحولی کارساز در توفیقات آتی شکل گرایی صنعتی و کمک به دست سازی مناسب تر برای توسعه اقتصاد ملی کشور باشد.

ضرورت تعامل با جامعه و سازمانهای جهانی

امروزه این ره یافت غیر قابل انکار است که توسعه مشارکتی مستلزم دخالت همه گروه‌های ذینفع است. مسلم است که بازار (Market) یا بخش خصوصی دیگر فقط در سرفصل‌های اصلی توسعه اقتصادی (Economic Development) به چشم نمی‌خورد، بلکه از همراهان اصلی توسعه اجتماعی (Social Development) به شمار می‌رود.

آن چنان که صاحب‌نظران عناوین اصلی توسعه اجتماعی را در سه محور زیر خلاصه میکنند:

۱. توزیع عادلانه درآمدها و ثروت‌ها

۲. مشارکت و یکپارچگی فزاینده ملی

۳. افزایش مستمر سطح زندگی و رفاه اجتماعی

ملاحظه می‌شود که بخش خصوصی از بازیگران اصلی محور ۱ و ۲ است خصوصاً آن‌جا که فقر و اشتغال به عنوان شاخص‌هایی در اولویت توسعه انسانی به شمار می‌رود. چه کسی است که ارتباط ناگسستنی فقر و توسعه پایدار، محیط زیست، حقوق بشر، مشارکت‌های مردمی و ... را انکار کند. شاید به همین دلیل است که با گذشت نزدیک به ۵۰ سال از طرح ایده توسعه اجتماعی توافق نظر قابل استنادی در میان صاحب‌نظران در مورد "توانایی اجتماعی" به وجود آمده است.

این‌جا است که نقش غیرقابل انکار صنعت و تشکل‌های صنعتی در توسعه انسانی آشکار می‌شود. نگاهی به بعضی مولفه‌هایی از جمله دغدغه بزرگ ملی اشتغال که در روند توسعه ایران در اولویت می‌باشد نشان می‌دهد که صنعت و بخش خصوصی و تشکل‌های مربوطه از چه نقش‌والایی برخوردارند.

ارتباط سازمان ملل متحد و بخش خصوصی در جمهوری اسلامی ایران:

در این مختصر به ارتباط و تعامل سازمان ملل متحد (که امروزه اهداف توسعه هزاره را در دستور کار دارد " Millennium Development Goals ") با بخش صنعت و خصوصا شکل های صنعتی پرداخته می شود .

تقریبا تمامی برنامه های توانمندسازی شکل های داوطلب که توسط سازمان ملل متحد در ایران طی ۵-۶ سال صورت گرفته است فقط ناظر بر NGOs بوده است و این سازمان حتی از شناسایی شکل های صنعتی و صنفی بازمانده است .

در بیانیه هزاره متعهد شده ایم : " مسئولیت اداره توسعه اجتماعی و اقتصادی جهان و همچنین برخورد با تهدیدها نسبت به صلح و امنیت بین المللی بین ملت های جهان تقسیم و به صورت چندجانبه عمل شود . سازمان ملل متحد به عنوان جهان شمولترین تشکیلاتی که بیش از هر سازمان جهانی از تمامی دنیا نمایندگانی در آن حضور دارند باید در این زمینه نقش اساسی ایفاء کند . "

باید بیان داشت که در تمامی اسناد بین المللی که سران ملل متحد به آن متعهد شده اند بر نقش بخش خصوصی تاکید شده است و با این که اعضای سازمان ملل در تمامی اسناد با اصرار بر مولفه هایی چون فقر ، اشتغال و ... بر اهمیت این بخش تاکید کرده اند ، آنگونه که مطابق اهداف توسعه هزاره تا سال ۲۰۱۵ ، بیش از ۱۸۹ کشور دنیا تعهدات سنگینی را در امحای فقر و گرسنگی ، دسترسی جهانی به تحصیلات ابتدایی ، پیشرفت تساوی جنسیتی و توانمندسازی زنان ، کاهش مرگ و میر کودکان ، پیشرفت سلامت مادران ، دستیابی به پایداری محیط زیست ، گسترش همکاری بین المللی برای توسعه پذیرفته اند . بخش خصوصی و صنعت در تمامی اهداف می تواند بازیگر با استعدادی باشد

ولیکن متأسفانه سازمان ملل متحد در توجه به نقش این بخش مرتکب اشتباهاتی شده است و دارای ضعف هایی است که می باید در رفع آن کوشش نماید .

مسئولیت اجتماعی شرکت ها

در نظرسنجی هزاره درباره مسئولیت اجتماعی شرکت ها که در سپتامبر سال ۱۹۹۹ انتشار یافت آمده است :

” از هر سه شهروند دو شهروند مایلند شرکت ها از نقش تاریخی شان که کسب سود ، پرداخت مالیات ، استخدام کارکنان و تبعیت از تمام قوانین است فراتر روند . یعنی میل دارند شرکت ها در تحقق هدف های اجتماعی گسترده تر نقش به سزایی داشته باشند .“

هر وجهی از کسب و کار دارای یک بعد اجتماعی است . مسئولیت اجتماعی شرکت ها {Corporate Social Responsibility}(CSR) یعنی رویه های باز و شفاف کسب و کار، یعنی روش هایی که مبتنی بر ارزش های اخلاقی و احترام به کارکنان، جامعه و محیط زیست می باشد. مسئولیت اجتماعی شرکت ها به این منظور برنامه ریزی می شود که برای جامعه به طور کلی و برای سهامداران حامل ارزش پایدار باشد.

کسب و کار مسئول برای پیاده کردن دیدگاه های نوین به جذب بهترین مغزهای متفکر اقتصادی می پردازد.

مسئولیت اجتماعی شرکت ها (CSR) به تعریف روش هایی می پردازد که سازمانها و کسب و کار باید بدان عمل نموده تا پاسخگوی توقعات مردم و انتظارات تجاری ، قانونی و اخلاقی اجتماعی آنان باشند . به عبارت دیگر ، سازمان ها و کسب و کار باید متحمل تغییر فرهنگی و تبدیل ذهنیت موثر شوند تا بتوانند مسئولیت اجتماعی ، اقتصادی و محیطی را در قبال کارکنان ، سهامداران و ذینفعان شان به عهده گیرند .

مسئولیت اجتماعی شرکت ها ، رویکردی متعالی به کسب و کار است که تاثیر اجتماعی یک سازمان بر جامعه ، چه داخلی و چه خارجی را مد نظر قرار می دهد . هدف اصلی CSR، گردهم آوردن تمامی بخش ها (اعم از دولتی ، خصوصی و داوطلبان) جهت همکاری با یکدیگر است، تا موجب همسو نمودن مصلحت های اقتصادی با محیط زیست شده و به توفیق، رشد و پایداری کسب و کار منتهی گردد .

وابستگی کسب و کار به CSR متناسب با نوع کار و اندازه واحد اقتصادی است . لکن به لحاظ منافع و ارزشی که CSR برای هر کسب و کار و سازمان ایجاد می نماید ، بهره گیری از آن را در اندازه های مختلف واحد اقتصادی ضروری می سازد .

شرکت ها و سازمان هایی که با جدیت حاکمیت و استانداردهای CSR را بپذیرند و بدان عمل نمایند، شاهد توفیق و ارتقاء عملکرد مالی خود خواهند بود و همچنین خواهند توانست اعتماد مردم و بازار را نسبت به محصولاتشان ، بیش از پیش جلب نموده و تصمیم گیری های خودسرانه و نامطلوب و گریز از مسئولیت فردی را کاهش دهند .

امید است مدیران ما در رویارویی با چالش های زیست محیطی ، با ارتقاء مهارت ها و تعالی دانش و حتی بهره گیری از تخصص های سنتی به اهداف انسانی CSR دستیابی پیدا نمایند. مسئولیت اجتماعی سازمان : فراتر رفتن از چارچوب حداقل الزامات قانونی است که سازمان در آن فعالیت می کند و تلاش برای درک و پاسخگویی به انتظارات ذینفعان سازمان در جامعه است .

برخی راه کارها که می تواند در تحقق مسئولیت اجتماعی شرکت ها (CSR) منشاء اثر باشند:

- تدوین بیانیه اصول اخلاقی و دستور العمل ها .
- برقراری سیستم هایی برای شفافیت و تعهد سهامدار.

- تدارک شیوه های بسیج کارکنان یا پشتیبانی از آنان در اقدامات ابتکاری مربوط به جامعه .
- تعریف و اندازه گیری معیارهای اصلی که از طریق این معیارها عملکرد اجتماعی و زیست محیطی اندازه گیری و گزارش می شود .
- برقراری خط مشی و سیستم نظارت برای زنجیره عرضه مفاهیم CSR.
- گسترش فعالیت های ارتباطی - اعم از داخلی یا خارجی - که نسبت به فعالیت های CSR ایجاد آگاهی می کند .

بهره وری

- بهره وری یعنی، انجام کار درست با روش درست، سازمان بین المللی کار "ILO" نیز بهره وری را اینگونه تعریف نموده که " هر کس باید بیشتر از آنچه مصرف می کند، تولید کند".
- توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به معنای فردای بهتر برای آحاد یک ملت است. هدف نهایی بهبود بهره وری بعنوان نیروی محرکه توسعه اقتصادی، بهبود کیفیت زندگی افراد آن جامعه است.
- بهره وری یک عامل کلیدی است که به جامعه توانایی ایجاد ارزش افزوده از طریق تلفیق بهینه منابع موجود، دانش و مهارت های انسانی، فن آوری، ابزار، مواد خام، انرژی، سرمایه و خدمات واسطه را می دهد.
- بهبود بهره وری به خوشبختی ملت ها کمک کرده، شرکتها را در بازار جهانی رقابتی می کند و بدین ترتیب بر کیفیت زندگی تأثیر می گذارد.
- بدون تدبیر افراد (بویژه مدیران) و بدون افزایش بهره وری، بشر توانایی بقاء و پیشرفت را از دست خواهد داد.

تا پیش از قرن هیجدهم، برای حدود چهارهزار سال، کیفیت زندگی مردم بهبود محسوس‌تری نداشته است، ولی امروزه سرعت پیشرفت بشر سریع‌تر شده است. در طول انقلاب صنعتی ۵۰ سال طول کشید تا انگلستان درآمد شهروندان خود را دوبرابر کند. در ابتدای قرن بیستم سی سال طول کشید تا آمریکا به این هدف نائل آید. امروزه انجام این هدف برای چین دیگر نیازمند به طی سالیان طولانی نمی‌باشد، چرا ما یکی از کشورهای نباشیم که بتوانیم با هدف دوبرابر کردن درآمد شهروندان (تولید ناخالص داخلی) در مدت زمان معقولی ساز و کارهای اجرایی خود را سازمان دهیم.

سازمان ملی بهره‌وری ایران

بهره‌وری و تعالی سازمانی قابل ارزیابی است

امروزه بنگاه‌های اقتصادی کشور در فرآیند جهانی شدن، با چالش‌های بی‌شماری مواجه هستند. حضور در بازارهای جهانی و حتی باقی ماندن در بازارهای داخلی مستلزم رقابت با رقبایی قدرتمند است و رقابت‌پذیری بنگاه‌های اقتصادی، به ویژه صنایع، نیازمند برنامه‌ریزی صحیح همه‌جانبه برای استقرار سیستم‌های مدیریتی به منظور ارتقای بهره‌وری و کیفیت محصولات و خدمات است. برخی از این سیستم‌ها، در ابعاد بنگاه مطرح می‌شوند و با تلاش مدیران و کارکنان بنگاه‌ها قابل برنامه‌ریزی و استقرار هستند. اما برخی دیگر ابعاد ملی دارند و باید برنامه‌ریزان و مدیران بخش‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی کشور بدان‌ها بپردازند.

همواره باید توجه داشت که ارتقای بهره‌وری و کیفیت، نیازمند فضایی است که در آن عوامل متعددی باید نقش خود را ایفا کنند. در کنار عواملی از قبیل قوانین، مقررات، آیین‌نامه‌ها،

استانداردها، توسعه منابع انسانی، نظام بازرسی فنی و تایید صلاحیت، استقرار سیستم های نوین مدیریت و ارزیابی عملکرد مدیران، باید از سیستم های تشویقی و معرفی واحدهای برتر نام برد که جایزه ملی بهره وری و تعالی سازمانی به عنوان یک ابزار مؤثر به این منظور و با ابتکار وزارت صنایع و معادن به اجرا در می آید.

جوایز ملی که امروزه در بیش از هفتاد کشور، اعم از صنعتی پیشرفته یا در حال رشد، تحت عناوین جوایز ملی بهره وری، کیفیت، تعالی سازمانی و... به واحدهای برتر اعطا می شود را می توان یکی از ابزارهای بسیار مؤثر برای رشد و تعالی سازمان ها برشمرد. این نوع جوایز که ابزاری برای سنجش میزان استقرار سیستم ها هستند، تمامی سازمان ها اعم از خدماتی، عمومی، تولیدی، آموزشی و... را براساس معیارهای تعیین شده ارزیابی کرده، موفقیت نسبی آنها را در حصول به اهداف و برنامه هایی که از قبل طراحی شده، مورد بررسی قرار می دهند. از این جوایز سه فایده عمده را می توان انتظار داشت:

۱. سازمانها و بنگاهها با استفاده از این ابزار می توانند از طریق "خودارزیابی" که به صورت دوره ای به اجرا می گذارند، به نقاط قوت و زمینه های قابل بهبود خود دست یابند.
۲. با اجرای طرح اعطای جایزه در سطح فراگیر، امکان مقایسه میان سازمانها و بنگاه های مشابه و هم تراز فراهم می شود. مدل های مورد استفاده در جوایز، شاخص های کیفی و محتوایی سازمان ها را در قالب یک سیستم امتیازدهی به شاخص های کمی تبدیل می کنند و به راحتی انجام مقایسه بین سازمان ها را امکان پذیر می سازند.
۳. سازمان ها و بنگاه ها الزاماً در تمامی ابعاد نمی توانند به برتری دست یابند ولی در برخی زمینه ها و فرآیندها به حدی از رشد می رسند که می توانند این امکان را فراهم سازند تا بهترین تجارب و موفق ترین فرآیندها، شناسایی شده و در اختیار سایرین قرار گیرد.

رشد فزاینده دولت، کوچکتر شدن نسبی بخش خصوصی، تشدید تورم

و بحرانهای اقتصادی را در پیش دارد

از سال ۱۳۵۳ به بعد گسترش مخارج دولت نقش عمده‌ای در بروز شدید تورم داشته و رشد سریع هزینه‌ها منتهی به کسر بودجه و عارضه‌ای مزمن شده است.

افزایش مداوم هزینه‌های دولتی موجبات بزرگ شدن پیوسته و نامتناسب دولت را فراهم نموده و در نتیجه به سبب محدودیت اقتصاد کشور بخش خصوصی به گونه‌ای ناموزون و بطور نسبی کوچک مانده، که متأسفانه این عدم توازن پیوسته به نفع اقتصاد دولتی ادامه داشته است.

سیاست‌های بودجه‌ای و پولی، با سرازیر کردن سیل عظیم درآمدهای نفتی از طریق تبدیل ارز به ریال در بودجه و افزایش بی‌ملاحظه هزینه‌های شرکت‌های دولتی و اعتبارات سهل و آسان و بی‌حساب به اینگونه شرکت‌ها وضعیت خاصی را برای صنعت کشور به وجود آورده که محیط مطلوبی برای توسعه این بخش نمی‌باشد.

دنباله روی عجلوانه از سیاست‌های جهانی شدن در سیاست‌های تعرفه‌ای و اتخاذ سیاست‌های اجتناب‌ناپذیر ارزی و عدم پیوستگی نرخ ارز لاقبل با ترقی نرخ‌های عمده فروشی کالاها در داخل، تعادل بین واردات و تولیدات داخلی را به نفع واردات بر هم زده است. روز به روز هزینه تولیدات داخلی در مقایسه با نرخ کالاهای وارداتی فزونی یافته و ورشکستگی و تعطیلی برخی از صنایع را عملی ساخته است.

از نظر آماری و مقایسه بودجه کل کشور از سال ۱۳۷۲ تا سال ۱۳۸۱ در می‌یابیم که:

- بودجه کل کشور در مقایسه با تولید ناخالص داخلی در طی ده سال مورد بررسی از ۵۴/۲٪ به ۷۵/۲٪ فزونی یافته است.
- درصد بودجه عمومی دولت نسبت به تولید ناخالص داخلی در طی سالهای مورد نظر تقریباً ثابت مانده.
- بودجه عمرانی از ۹/۵٪ نسبت به تولید ناخالص داخلی به ۶٪ تقلیل یافته است.
- بودجه شرکت های دولتی و بانکها نسبت به تولید ناخالص داخلی از ۳۴/۳٪ به ۴۷/۳٪ ارتقاء یافته است.
- از سوی دیگر برابر آمار منتشره راجع بنگاه های دولتی در سال جاری (وضعیت کلی حساب دارایی ها، حقوق صاحبان سهام، درآمد، سود و نسبت سود به دارایی و سود به درآمد) ملاحظه می گردد که:
- نسبت سود قبل از مالیات شرکت های تحت پوشش (۱۷۰۵ شرکت) به دارایی معادل ۲/۱٪ می باشد که خمس بهره متعلقه به اعتبارات اعطایی به صنایع است.
- نتیجه آمار و ارقام فوق این است که:
- دولت پیوسته بزرگتر می شود.
- شرکتهای تحت پوشش و دولتی با بهره وری کم در امر سرمایه گذاری هر روز بخش بیشتری از بودجه دولت را به خود اختصاص می دهند.
- هرگاه درآمد نفت نقصان یابد دولت با کسر بودجه بیشتر و ناترازی پرداخت های بیشتری روبرو می گردد.

• به سبب شرایط جهانی و سیاست های اقتصادی غیر حمایتی تولیدات داخلی با خطر جدی روبرو گردیده است.

شکل کم و بیش پذیرفته شده اقتصاد

طی بیست و پنج سال بحث و گفتگو و چالش های گوناگون، شاید اکثراً به این تفاهم رسیده باشیم که:

در پهنه اقتصاد، کارگزاران خصوصی عهده دار فعالیت های کارفرمایی باشند و کارگزاران دولتی عملیات حکومتی را پذیرا گردند و هر دو گروه در چارچوب قانون به وظایف خود عمل نمایند.

از مولفه دیدگاه های عمومی ظاهراً می توان این سه وظیفه اصلی را برای دولت استخراج نمود:

۱- وظیفه کارگزاری ملت - بهره برداری از ثروت ملی (نفت - گاز - پتروشیمی - سایر منابع طبیعی)

که در تعریف توسعه پایدار سهم نسل های آینده در جامعه و اقتصاد کشور باید ادا گردد.

۲- وظیفه کارفرمایی - در جایگاه هایی که به سبب عظمت و فراگیری یک فعالیت اقتصادی بخش خصوصی توانایی انجام آنرا نداشته باشد و بطور طبیعی و ضروری دولت بجای بخش خصوصی به کارفرمایی پردازد.

وظیفه حکومتی: انجام خدمات اجتماعی - دفاع از کشور - حفظ امنیت و اعمال قانون و فراهم آوردن حداقل معیشت برای مردم بر عهده دولت می باشد.

ضمن ابراز نگرانی و بیان دردها باید حق شناس و خوش بین بود کارهای زیربنایی که در دو دهه گذشته توسط دولت هایمان انجام پذیرفته امکاناتی را ایجاد نموده که بر مبنای آن می توان با مدیریت صحیح بر مشکلات فایق آمد و ایرانی آباد و آزاد داشت.

امکانات و پتانسیل های بالقوه قابل توجهی جهت تحول و جهش در شاخص های تولید صنعتی به وجود آمده که زمینه های مساعدی را برای تحول و دگرگونی و شتاب بخشیدن به تحولات مثبت در ایران فراهم ساخته است.

- احداث هزاران کیلومتر جاده در سراسر کشور و بهبود بخشیدن به وضعیت راههای ارتباطی در سراسر کشور و برخورداری فراتر از ۷۰٪ جمعیت روستا از راه مناسب.
- توسعه شبکه راه آهن ایران و اتصال به کشورهای آسیای میانه و دریای عمان
- افزایش تعداد فرودگاهها در نقاط مختلف نزدیک به ۵۰ فرودگاه
- خودکفایی در صنعت سیمان و صنایع ساختمانی
- احداث نیروگاههای برق و افزایش ظرفیت تولید برق کشور به بیش از سی هزار مگاوات
- احداث مجتمع های پتروشیمی با ظرفیت تولید محصولات پتروشیمی به بیش از

۱۵ میلیون تن

- احداث بیش از بیست سد و در دست احداث بودن ۶۲ سد جدید
- هشیاری دولت و مردم نسبت به بحران جدی آب و آغاز حرکت به سوی مدیریت منابع

آب

- هشیاری دولت و مردم نسبت به بحران اتلاف منابع انرژی و ترویج تفکر بهینه سازی

مصرف سوخت

- ارتقاء سطح بهداشت عمومی و افزایش میزان دسترسی به آب آشامیدنی بهداشتی در شهرها و روستاها و برخورداری بیش از ۸۴٪ روستاها از آب آشامیدنی.
  - ارتقاء سطح پوشش مراقبت های بهداشتی به تمام شهرها و ۹۰ درصد جمعیت روستایی
  - افزایش نسبت تخت های بیمارستانی به ۱۶۶ تخت برای یکصد هزار نفر
  - افزایش نرخ امید به زندگی به ۷۰/۶ سال در سال ۱۳۷۹
  - افزایش شاخص باسوادی به ۸۳/۷ درصد در سال ۱۳۷۸
  - افزایش تعداد دانش آموزان دوره های ابتدایی و متوسطه به بیش از ۱۸/۷ میلیون نفر
  - افزایش تعداد دانشجویان به بیش از ۱/۷ میلیون نفر
  - افزایش تعداد خطوط تلفن ثابت به ۹،۳۰۷،۰۰۰ در پایان سال ۱۳۷۹
  - افزایش تعداد خطوط تلفن سیار به ۸۸۳،۰۰۰ در پایان سال ۱۳۷۹
  - افزایش تعداد روستاهای دارای ارتباط تلفنی به ۲۷۲۲ در پایان ۱۳۷۹
  - هشیاری دولت و مسئولان نظام نسبت به ضرورت تحول در مدیریت بخش عمومی و اصلاح ساختار اداری دولت و کاهش تصدی دولت در فعالیت های اقتصادی
  - هشیاری ملی نسبت به ضرورت تقویت وحدت ملی و وفاق اجتماعی
  - هشیاری ملی نسبت به ضرورت توسعه پایدار با تاکید بر ضرورت توسعه مشارکت قانونمند و همه جانبه مردم
  - هشیاری به ضرورت پاسخگو بودن دولت و پذیرش حق انتقاد.
- نگاهی به شاخص های پیشرفت های اقتصادی ایران و مقایسه آن با بسیاری از کشور های منطقه نشاندهنده آمادگی زیر بنایی جهت تغییر روند توسعه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی ایران است.

چنه بايد كرد؟

با عنایت به آنچه گذشت بنظر می رسد همفکری و همکاری بخش خصوصی از طریق تشکل های اقتصادی - صنعتی و تعاملات با دولت و مجلس شورای اسلامی و استفاده از ظرفیت های نظارتی و قانون گذاری مجلس برای رفع تنگناهای اجتماعی، اقتصادی و حقوقی فراروی تولید می تواند گام موثری در نیل به اهداف توسعه پایدار به پیش گامی بخش خصوصی یعنی همه مردم ایران باشد.

بعنوان آغازی موثر پیشنهاد می شود تشکل های اقتصادی - صنعتی با معاضدت مجلس شورای اسلامی - مخصوصاً مرکز پژوهشهای آن دو امر مرتبط با یکدیگر را که بزرگترین معضل امروز جامعه و اقتصاد ایران یعنی تورم را بوجود آورده است مورد مذاقه جدی قرار دهد و برای آن راه حل یابی نمایند.

۱- کاهش بودجه جاری دولت و کاستن حجم اقتدار و تسلط دولت بر اقتصاد که عامل اصلی اتلاف درآمد نفتی و افزایش بدهی دولت به سیستم بانکی کشور است. این اقدام در کنترل رشد نقدینگی و دامن زدن به فشارهای تورمی نقش کلیدی دارد. (کاهش ۳ درصدی حجم دولت و کاهش یک درصدی پرسنل دولت طبق برنامه چهارم اولیه، می تواند پایه کار باشد و مجلس شورای اسلامی قادر خواهد بود، جنبه های اجرایی آن را برای قانونمند کردن مورد مطالعه قرار دهد.

۲- همانگونه که در قانون برنامه چهارم برای تحقق نرخ رشد سالیانه ۸ درصد سهمی فراتر از ۲ درصد برای ارتقاء بهره وری پیش بینی شده است و برابر آنچه قبلاً در مبحث بهره وری و تعالی سازمانی به آن اشاره گردید با توسل به شیوه علمی شناخته شده و توسل

به شاخص های اندازه گیری نظام بهره وری و تعالی سازمانی مساعی بسیار جدی در راه

کوچک نمودن شرکتهای و نظامات خدماتی دولت معمول نمود.

برای حل مشکلات اقتصادی چاره ای جز کوچک نمودن دولت وجود ندارد و بدون

پیشگیری از رشد و کوچک نمودن دولت فضای مناسب برای توسعه و توفیق بخش

خصوصی باقی نخواهد ماند.

سخن آخر

کنفدراسیون صنعت ایران در اساسنامه اهداف بنیادین خود را بیان نموده است.

کنفدراسیون آرزومند است تا در راه تعالی و توانمند سازی خود علاوه بر اعمال اهداف

کارسازی را که در پیش رو دارد به رهیافت های موثر و پویاتری دست یابد که در ارتقاء

مؤثر بهره وری در سطوح موثر صنعتی کشور باشد.

کنفدراسیون سعی خواهد نمود بر پایه اقدامات تحقیقاتی و تدوین روشهای راهبردی از

جمله راهکارهای مدونی چون کتاب تحقیقاتی راهکارهای توسعه صنعت کشور و برنامه

هایی را که در پیش رو دارد، به سهم خود بستر ساز کوچک نمودن دولت و تقلیل تورم از

طریق اشاعه فرهنگ بهره وری و تعالی سازمانی و در نتیجه آزاد سازی منابع و زمینه سازی

برای شرایط مساعد اقتصادی، اجتماعی، حقوقی تکنولوژی، به امید توسعه و اشتغال و تعمیم

رفاه باشد.